

Zeynep Cemali'nin kıpır kıpır öyküleri

Müge İPLİKÇİ

Çocuk edebiyatına geç girmiş ve aramızdan erkenden ayrılmış olan Zeynep Cemali, sıcacık hikâyelerle dolu sekiz kitap bıraktı geride. Çocuklar için yazmanın keyfine varmış bir yazardan büyülenmeyen öyküler...

Cemali'nin öyküleriyle geç tanıştım! O bu dünyayı terk edip gittikten sonra kismet oldu onları okumak... Bu kadar verimli bir yazarın, öykülerinden birinde bahsettiği "çınar ağacına konan" bir kuşun peşi sıra gitmiş olmasını biraz buruklukla yâd ettim. Keşke "buralarda" biraz daha oyalanma şansı olsaydı da bizlere o unuttuğumuz oyun parkının rüyalarından seslenebilseydi diye düşündüm. Ancak yaşamın kurgusu edebiyatın kurgusuna pek benzemiyor! Canı ne zaman isterse orada bitebiliyor.

Cemali'nin yazdıklarıyla tanıştıktan sonra çocuk dünyasını anlatmanın nasıl olabileceğine dair düşüncelerim epey değişti. Bir yazar olarak çocuklara seslenmenin esaslarının ne olabileceğini daha net seçebildim. Bunu bu kadar samimiyetle yapabilmek Cemali'nin ustalığıydı ve sanırım, büyümenin prizmasından ışığına ışık katarak geçmiş bir yaratıcılığın da kanıtı.

İYİLİK İLE HINZIRLIK ARASINDA

Yoksa çocukluğunda kendini yetişkin gibi hisseden, yaşlılarına biraz tepeden bakan o kızın, yaşı alıp başını giderken içinin kıpır kıpır, gözü ve gönlünün çoluk çocukta olmasını başka nasıl açıklayabilirdik? Kısacası, büyümeye tuhaf anlamlar ve bu anlamlara manasız baskılar yükleyen bir toplumda, büyümeden yaşlanmak durumunda kalanlardan biri değildi Cemali... Çocuklarla parlak bir iletişim kurmasının nedeni buydu galiba: Kendi çocukluğunu unutmaması!

Günüşiği Kitaplığı tarafından 1999 yılında yayımlanan ilk öykü kitabı *Ben, Çınar Ağacı ve Pufböreği* okurları ile buluştuğunda, çocuk edebiyatımız için yeni bir sayfadan söz etmek de mümkündü. Cemali ilk öykü kitabı ile öyküdeki

ustalığını kanıtlarken, çocuk edebiyatına getirdiği yeni ışıkla da dikkat çekiciydi. Sonra kitaplar birbirini izledi. Hemen her temasında çocukların dünyasına içtenlikle eğilmeyi başardı.

Bu içten ve sevgiyle örülmüş dil, tonton bir teyzenin çocuklara sesleniş dili değildi, bunu hemen belirtelim. Bu dilde, onların cephesine uzanmaya cesaret etmiş, iyilik ve hınzırlık kavramları (ve bu kavramlar arasında salınan diğer kavramlar) arasında, bahçedeki salıncak ipinden köprü kurmayı başarabilmiş bir yetenek söz konusuydu.

Dahası, çocuklara, gençlere neyi nasıl anlatacağız sorusuna Cemali'nin verdiği yanıt, onların yeryüzündeki varlığını fark ederek başlayabileceğimiz yönündeydi. Dünyaları yetişkin dünyasından çok farklı, apayrı renklerde çizilmiş olan bu grup için öğüt okları gereksiz yere yaralayıcı ve bıkkınlık verici olabilirdi. Oysa onların bakış açısıyla netleşen bir dünyanın içine serpiştirebileceğiniz büyüme tozlarının tılsımı harikalar yaratabilirdi! Hemen olmasa bile ilerde!

VİRAJLARA DİKKAT!

Cemali'nin öyküleri bizlere, büyüklerin gözünde önemsiz sayılabilecek çocuk deneyimlerini aktarıyordu. Çocukların dünyasında fırtınalar koparan, yaşamı allak bullak eden o deneyimler okunduğça hatırlanan, hatırlandıkça da insanı çocukluk günlerinin sıcaklığına (zaman zaman burukluğuna) götüren kurgulardı. O kurgularda çocuğun yaşamla girdiği sınavda keskin virajlar yoktu belki, ama bu özellikle dikkatli okurlar için virajlardan yoksun bir metinle karşı karşıya olduğunuz anlamına da gelmemeliydi. Sakin bir atmosferin içinde kâğıt keşiği gibi bir gerçekle karşılaşabiliydiniz. O yüzden Cemali'nin her sözcüğünü ve cümlesini bir gölge gibi takip etmek gerekiyordu. Torununun kibinden şikâyet eden bir büyükanenin aslında torununun kendisine

benzediğini anlaması türünden virajlardı bunlar. Küçük ama derinliği saklayan virajlar. Bu yüzden yelkenleri suya indirerek okumakta fayda vardı Cemali'nin yazdıklarını. Öğüt veren büyüğün ortadan kalkması, bunun yerine yaşamı çocukla birlikte sınayan büyüklerin varlığı her şeyi değiştirebiliyordu. İyi ki de öyleydi...

İç içe öyküleri anlatmayı seven Cemali'yi daha yakından tanımak istiyorsanız onun ilk kitabı olan *Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği* ile başlamanızı öneririm. Özellikle bu kitaptaki "Kaku Kite, Tako Tike, Mano Maki" adlı öyküyü okumanızı! Bu eğlenceli yolculukta bir de yanınıza *Öykü Öykü Gezen Kedi*'yi almanızı da isteyebilirim sizlerden. Siyam kedisi Siyami Bey'in öykülerin arasında gezinen ruh halini bakalım neye ya da kime benzeteceksiniz?

O kurgular arasında gezinir, etrafındaki çocukları, kalbi çocuk kalmış büyükleri, erkenden büyümüş kimilerini takip ederken bir köşede kendinize rastlarsanız sakın şaşırmayın! Küçük bir okurunun dediği gibi: "*Zeynep Cemali'nin öykülerini çok beğendim. Sanki ben de o öykülerin içindeyim. Sanki öykülerdeki kahramanlardan biriyim...*"

Ben, Çınar Ağacı ve Pufböreği
Zeynep Cemali

Resimleyen: Mahmut Cemali
Günüşiği Kitaplığı, 144 sayfa

Öykü Öykü Gezen Kedi
Zeynep Cemali

Günüşiği Kitaplığı, 192 sayfa

